

Ana M. ZEČEVIĆ

**O ZBORNIKU RADOVA O PAŠTROVSKOJ I BUDVANSKOJ
MUZIČKOJ TRADICIJI I KULTURI
ZAČUH VILU U DUBRAVU ĐE PJESAN POJE**

Knjigu *Začuh vilu u dubravu đe pjesan poje: zbornik radova o paštrovskoj i budvanskoj muzičkoj tradiciji i srodnim temama* na proleće 2016. godine priredili su etnomuzikolog, dr Zlata Marjanović, i Dušan Medin, arheolog i master menadžer u kulturi i medijima. Urednica izdanja je mr Ana M. Zečević, teoretičarka muzike, dok su recenzenti nedavno počivši akademik Petar Vlahović, etnolog, prof. dr Anika Vukčević Skovran, istoričarka umetnosti, i mr Dobrila Popović, muzikolog. Stručni saradnici u radu na zborniku su Stanka Janković Pivljanin, dipl. filolog srpskog jezika i književnosti – master, i Davor Sedlarević, spec. vaspitač tradicionalnih igara. Zbornik je objavljen u okviru Biblioteke „Kulturno nasleđe Paštrovića“, čiji je urednik Dušan Medin, MA, recenzent dirigent, maestro Bojan Sudić, a izdavači Udruženje Paštrovića i prijatelja Paštrovića u Beogradu „Drobni pijesak“ i Društvo za kulturni razvoj „Bauo“ iz Petrovca na Moru

(za izdavače dr Pavle R. Anđus i Mila Medin). Lekturu i korekturu potpisuje Katarina Pišteljić, dizajn korica i tehničko uređenje Jasmina Živković, štampu „Topalović“, Valjevo. Tiraž prvog izdanja, koje ima 392 stranice (deblje hartije), B5 formata, uokvirenog mekim povezom – 200 primeraka. Treba pomenuti i to da je zbornik rezultat rada dva multidisciplinarna okrugla stola „Paštrovske

muzičke teme“, održanih u Beogradu i Petrovcu na Moru s proleća i leta 2014. godine.¹

Već po podnaslovu zbornika može se dobiti uvid u širok spektar zanimljivih tema, obrađenih u ovoj publikaciji. Ideja priređivača bila je da prikažu relevantne podatke o do sada prikupljenom paštrovskom i budvanskom kulturnom i muzičkom nasleđu, kao i novijem stvaralaštvu, te da ga afirmišu i popularišu kroz različite vidove naučnih i stručnih radova, sakupljenih i zapisanih sećanja i svedočenja naroda Primorja, Budve i Paštrovića, te kroz niz priloga, pre svega, muzičkih. Već u uvodnom slovu „Muzička škrinja Paštrovića i Budve“, priređivači ističu da je u zborniku prikazan svega deo istražene građe i da sadržaj zbornika treba „više da ukaže na one muzičke osobenosti koje su autorima u trenutku bile istraživački privlačne, nego i da ponudi konačan uvid u izabrane teme“. Cilj ovde objedinjene građe jeste da se prikažu „muzičke teme“ Budve i bliskog paštrovskog područja nekada i danas, ali i da se ponudi prostor za buduće naučne i stvaralačke poduhvate.

U zborniku se nalazi ukupno 35 radova uklopljenih u devet tematskih celina (glava), naslovljenih prema poetskim melostihovima „istrgnutim“ iz paštrovskih i budvanskih tradicionalnih i autorskih pesama.

Prva glava zove se simbolično, „Propjevajte tanka grla: kultura i muzika“ i sadrži šest priloga o kulturnoj istoriji Budve i paštrovskog kraja, kao i o njihovoj muzici i kulturnom sadržaju, od davnina, pa sve do XX veka. Autori: Ivan S. Vukčević, MA, Stanka Janković Pivljanin, MA, dr Zlata Marjanović, dr Slobodan Jerkov, dr Mila Medigović Stefanović i dr Miroslav Luketić.

Druga glava, sa naslovom „Fatajte se b'jele ruke: muzika i igra“, sadrži tri rada koja se bave proučavanjem paštrovske igre, kao običaja i kao muzičke numere koja može danas da se izvodi, u što izvornijem vidu ili u vidu tzv. stilizovanog folklornog dela. Zanimljivo je da ova celina, kako navode priređivači, „nakon više decenija sabira stručna znanja o tradicionalnim igrama u Paštrovićima“, a „po prvi put im pristupajući ne samo deskriptivno“, već i analitički. Autori: Mila Medin, Davor Sedlarević i Darinka Ljubiša.

Naredna celina, „L'jepi su sjenki horizonta: sagledavanje muzičke baštine i stvaralaštva“, sadrži tri priloga koji govore o stepenu praktične primene paštrovske muzike u obrazovanju, kao i o načinima popularizacije muzike u savremenom dobu. Autori: Kaća Zenović Šćekić, Đorđe V. Gregović i Bojan Sudić.

„I pjevam gradu svom pjesmu dragu: muzičke institucije i organizacije“ objedinjuje, takođe, tri rada koja opisuju aktivnosti tri budvanske institucije

¹ Više o ovim okruglim stolovima na linkovima: <http://butua.com/izvjestaji-reportaze/beograd-odrznana-manifestacija-u-pocast-ljubisi-pastrovske-muzicke-teme/> i <http://butua.com/izvjestaji-reportaze/petrovac-pastrovske-muzicke-teme/>. U ovom zborniku, u tekstu Dušana Medina i Danijele Medigović Kuč, do detalja se prikazuje rad oba okruga stola.

i organizacije, a to su: niža muzička škola, Gradska muzika i vokalna grupa „Harmonija“, ponosi grada. Autori: Ninoslava Zlatković, Branka Medin Stanić, Nikola Vučković, MA, Itana Lalović i Mirjana Pajović.

Peta glava – „Vesel’mo se veselimo: muzičke manifestacije“ obuhvata dva rada koja se bave savremenijim, popularnijim muzičkim pravcima, manifestovanim kroz različite muzičke i kulturne događaje u Budvi i Petrovcu. Autori: Željko Milović i Vinko Mihailović.

Naredna cjelina, „Pjesme, tanzon, vodmo hora: muzički projekti“, sadrži četiri priloga koja se bave scenskim izvođenjima različitih muzičko-dramskih sadržaja. Autori: mr Ana M. Zečević (dva rada), Dušan Medin, Danijela Medigović Kuč i Srđa Zlopaša.

Sedma glava se zove „Svako ga zrno po dukat valja: muzičke kompozicije“ pravi je biser u ovoj publikaciji, jer kroz pet radova objedinjuje veliki broj do sada neštampanih kompozicija, kako starije paštrovske muzičke tradicije, tako i novijeg doba. Autori: mr Ana M. Zečević, Dr Zlata Marjanović, Mirjana Pajović, Vjera Nikolić, Natalija Zenović i Sonja Mićunović.

Osma glava zbornika, pod naslovom „Zvijezda će ti svijetliti: muzički portreti“ sadrži četiri rada posvećena pojedincima – Paštovića i Budve, koji su svojim talentom i marljivim radom umnogome uticali na razvoj muzičke kulture u Crnoj Gori i izvan nje. Autori: mr Marko Rogošić, dr Zlata Marjanović, Trivo Zolak i Vojislav Pantić.

„Ljubav je pjesma: prikazi knjiga i kompakt-diskova“, posljednja glava zbornika, objedinjuje četiri prikaza. U pitanju su knjige i kompakt-diskovi sa paštrovskom tematikom. Autori: dr Zlata Marjanović (dva rada), Aleksandar Radović i mr Ana M. Zečević.

Zbornik *Začuh vilu u dubravu đe pjesan poje* prati nekoliko priloga.

Prvi u nizu je rad bibliografa Milorada T. Milovića – „Muzika u Paštovićima: prilog bibliografiji“. Nakon uvodnih napomena, autor daje sto šezdeset četiri bibliografske jedinice paštrovske građe, od toga 61 posebna i 102 elektronska izdanja. U nastavku je priložen Imenski registar. Autor je priredio znatno dužu bibliografiju o muzici u Paštovićima, koja će mu u doglednoj budućnosti biti i objavljena.

Ostali prilozidnose se na niz fotografija i plakata sa održanih okruglih stolova „Paštrovske muzičke teme“ u Petrovcu na Moru i Beogradu 2014. godine. Zbornik sadrži i tri recenzije.

Priredivači su, kao posebno dragocen dokumentarni materijal, priložili i sledeću građu: plakate i fotografije učesnika i posetilaca okruglih stolova „Paštrovske muzičke teme“, otrgnuvši od zaborava trenutke tih inicijalnih projekata koji su rezultirali ovim zbornikom. Inače, ova publikacija obiluje reprezentativnim vizuelnim materijalom – starim i novijim fotografijama, uglavnom poteklim iz privatnih paštrovskih i budvanskih kolekcija, kojima se

pojačava impresija čitalaca i stiče bolji uvid u odabrane teme. U duhu ispravnog izdavačkog kodeksa, sve ilustracije su ne samo pravilno potpisane, već je uz svaku navedeno i odakle je preuzeta, tj. čijom je ljubaznošću ustupljena.

Osim biografije priređivača – Zlate i Dušana, u finalu zbornika nalazi se i pogovor „Paštrovići i muzika“, potekao iz pera prof. dr Pavla R. Anđusa, predsednika Udruženja Paštrovića i prijatelja Paštrovića u Beogradu „Drobni pijesak“.

Na kraju bismo dodali da, s obzirom na to da je u ovoj „maloj enciklopediji“ obrađeno i priloženo samo dvadeset procenata sakupljene građe, u budućnosti možemo očekivati novi tom istog izdanja, korisnog kako istraživačima, kulturnim pregaocima, tako i izvođačima paštrovske muzičke baštine. Time se sukcesivno neguje ukus publike i utiče na opšti razvoj kulture jednog podneblja i šire.